

SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedijca, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 84.

V Ljubljani, v petek 11. aprila 1884.

Letnik XII.

Govor poslanca Greuterja

v državnem zboru 18. marca o liberalizmu in njegovih nasledkih, o lanskim Dunajskih škandalih na univerzi in o šolstvu na Tirolih.

(Dalje.)

Kakor se lahko razumé, za profesorji nastopili so zopet dijaki. Napravili so addresso na dekana, kjer so odobraval postopanje profesorjev! (Veselost na desni.) Nam Avstrijem na sramoto pisal je inostransk časnik „Deutsche Volkszeitung“ — tukaj ga imam — o teh demonstracijah na 28. junija daljši uvodni članek, ki se skončuje (bere):

„Na Dunaji toraj radostno dalje politikovajo, kakor jim „Neues Wiener Tagblatt“ predpisuje“. Tako nas je obsodilo inostranstvo. Sedaj pa z vsem spoštovanjem vprašam — vzrokov ne vem — kje pa je bilo tedaj naše naučno opravništvo, (dobro! na desni) ob času, ko se je avtoriteta tako z nogami teptala in ko je na naši univerzi vladala tolika radost? (Veselost in dobroklici na desni.)

Nič ni bilo videti in ničesar slišati, do danes v budgetu. Na to je prišla volitev rektorja za 1883 in 1884 in ta se je za dr. Wedla odločila. Oprostite mi, da Vas tako dolgo zadržujem, (Na desni: le dalje govorite) toda potrebno se mi zdi, da pride stvar tudi enkrat pred avstrijski parlament. (Glasno priznanje na desni.) Na to je prišla dijaška deputacija k dr. Wedlu, ki mu je rekla (bere): „V vaši osobi izvolil se je mož za rektorja, ki ne bo nikdar pozabil značaja vsikdar nemške univerze Dunajske, temveč ga bo še pri vsaki priložnosti branil z navdušenjem“. In kaj je bodoči rektor, bodoči nositelj avtoritete na Dunajski univerzi odgovoril? Ali je mar dijake opozoril, da morajo sedanjemu rektorju ono pokorščino in ono spoštovanje skazovati, ktero so vseučiliščnemu poglavarju in pravemu nositelju avtoritete dolžni? Ne besedice! Ravno nasprotno! Olje je vlival v ogenj po pravici in resnici odgovarjajoč dijakom (bere): „Naša univerza bila je nemška, je nemška in mora nemška ostati, to jo je

veliko naredilo in do slave pripeljalo. (Čujte! čujte!) Meni je prav! Ali naj bo pa morda to nekako očitanje dr. Maassenu, ki se je svojemu dostojanstvu odpovedal? Ali se je mar vdeležil kakega napada na nemški značaj Dunajske univerze, če se je glasovajoč za vstanovo česke abecedne šole v Favoriten potegnil za pravico českih narodnjakov? Ali je to nemštvu Dunajske univerze kaj škodovalo ali ga morda celó v nevarnost spravilo. (Dobro! dobro! na desni.) In visoko ministerstvo, ali je morda kaj pozvedelo o tem nagovoru dijakov, ki je vse drugo dokazoval le avtoritete ne?

Kaj je storilo ministerstvo? Potrdilo je dr. Wedla v novem uradu (čujte! na desni), lahko je razumljivo, da bivšemu rektorju, ki je značajan mož, nikakor ni bilo mogoče insignij novemu osobno izročiti. Odpovedal se je tej časti in zato se je inauguracija brez vse slovesnosti vršila.

Vse to godilo se je še na stari univerzi. Sedaj se pa k novi podam. Konec oktobra pričela so se predavanja v njej in odslej so bile demonstracije proti Maassenu na dnevnem redu. List „N. Wiener Tagblatt“ je natanko povedal dan in uro, kedaj da bo Maassen predaval (bere): „V ponedeljek, 29. od 12. do 1. ure št. 22, I. nadstropje na desni“. (Veselost na desni.)

Čemu pa je tukaj taka natančnost, kje bo profesor Maassen pričel svoje predavanje, ker sicer ni v navadi, da bi se take reči tako na drobno razglaševale? (Prav dobro! na desni.) „Vorstadt Ztg.“ je pristavila: št. 1 in št. 2 boste sledili. In kaj je bilo? Da je bila demonstracija izdatna, znano Vam bo iz časnikov, da pa ni bila nepripravljena in da so profesorji za-njo znali, to Vam hočem pa dokazati. Nobenih imen ne bom navajal, če pa hočete, Vam pa tudi lahko z njimi poslužim in pa še s pričami, ki so za resničnost porok.

Tudi v profesorskih krogih toraj ni bilo neznan, da se bo na tisti ponedeljek demonstracija proti Maassenu še le prav začela. (Čujte! na desni.) Nek profesor izjavil se je proti dvema družema. (Profesor Suess: Povejte ga po imenu! — Klici na desni: Mir!) — ali hočete ime? (Klici z leve: Da!),

toraj bodite Vi zanj odgovorni, bil je profesor Anton Menger — da se bodo demonstracije proti Maassenu žalibog zopet pričele. To je govoril zjutraj. In proti drugemu profesorju izrazil se je pa, da se je bati, da demonstracije tako dolgo trajale, dokler Maassen ne bo Dunaja zapustil. (Čujte! na desni.)

Poleg tega pa še omenim, da se je ravno tisti profesor v nekem pisanju izrazil, da se profesorjem taka zbiranja dijakov nikakor niso čudna zdela, in smatrali so jih za čisto navadna zbirališča, kakor so vsako leto ob času vpisovanja.

29. oktobra se je taka demonstracija ponovila. Na to pride dekan Exner, sedaj bom imenoval imena, ker tako hočete. (Veselost.) Govoril je na hodniku proti dijakom, kar v večerni izdaji lista „N. Wiener Tagblatt“ tako-le zapisano stoji (bere): „Kakor sam občutim, izrazili ste svoje občutke na način, ki se ne more napačno razumeti“. (Čujte! na desni.) — „Živela univerza! Živio Exner! Pereat Maassen!“

„In sedaj, gospôda moja, prosim da mirujete, kar ste povedati mislili, ste na nedvomljiv način storili, (Čujte! na desni) in jako določno Vas zagotovim, da Vas bodo na dotičnem mestu razumeli“. Končajmo toraj! se ve da, on pravi: „Končajmo toraj in mirni bodimo!“

Ne ene besedice grajalne! Vse mu je le izraz občutka in vse v najlepšem redu, toda ker na svetu vsaka reč le nekaj časa trpi, naj se tudi ta konča.

Za drugi dan, 30. oktobra, pripravljena je bila tudi že velikanska demonstracija, kar na enkrat drug veter potegne.

Pogovarjali so dijake, da naj za božjo voljo mirujejo, lahko bi se kaj prigodilo, kar bi samim (profesorjem) in dijakom utegnulo neljubo biti. Sedaj je bil mir. Pa zakaj? Prepričali so se, da se Maassen ne dá odpraviti iz svoje stolice. Drugič je profesor Lorenc spregovoril resno in moško besedo in tretjič se je tudi neko govoričenje razneslo, ki je obetalo ojstreje postopanje. Od kod? Tega ne vem! O tem se noben profesor tudi vsaj od daleč ni izrazil. Ves ta čas rektorja Wedla na univerzi še na pregled ni bilo, (Čujte! na desni) in njegovo prvo delo je bilo, da se je v imenu akademičnega senata dekanu

LISTEK.

Iz Ibiubi prijatelj prijatelju v Ubiubi.

Dragi prijatelj!

Ko bi bil jaz Kvint Fabij Maksim, stopil bi pred slovenski svet, naredil na svojem oblačilu dve gubi ter zaklical, da bi čule vse slovenske pokrajine — Ljubljani pa bi bilo dobro še posebej zavpiti —: V tej vam nosim mir, a v tej vojsko. Vzemite si, kar vam drago!

In ko bi slovenski svet omahoval, nezmožen odločiti se, ter mi odgovoril: Kar nam podaš, to bomo sprejeli, — stresel bi jaz se svojim oblačilom ter zaklical (a sedaj ne več tega, kar Fabij): Vzemite toraj mir! Da, mir! Mir med literati, mir med politiki, mir med strankami (če je pri sedanjih razmerah med temi sploh mogoč), mir po vsem Slovenskem in „Mir“ v vsaki koči, v kateri je kedaj mati slovenski govorila se svojimi otroci gori v Goratanu!

To boš z menoj vred pač tudi Ti želel, dragi

prijatelj, ki si tudi od daleč opazoval, na kako čudne načine so se vojskovali in se vojskujejo pri nas srditi nasprotniki.

Domislil naj Te samo tega-le prav nenavadnega prizora: Kar naenkrat se Ti predstavi vitez v oklepu, z britkim mečem, s strupenimi pušicami, s surovim kopjem, s čelado, in tako opravljeni vitez zasede konja (boljše: kljuse) in boj se začne, ne boj — mesarsko klanje. A kaj je naposled ta udrihajoči in sekajoči, pikajoči in streljajoči vitez? Oh, nič družega in nič gršega kot to, kar Latinec zaznamuje se samo besedico: stercus! No, s takim vitezom (?) boj — tega moška čast ne trpi! In vendar ne kaže, da bi ne — — —

In boj med politiki? Meni se tako vidi (in tudi moj dolenski pesimist mi je v tem prav dal), da se bodo za dolensko železnico tako dolgo preprepirali, kje naj teče, kje bi bilo bolj koristno za dotični kraj, vas, trg, mesto, kje bolj za celo Dolensko, za celo Kranjsko, za Avstrijo, za Evropo, za ves iztočni in zapadni svet, tako dolgo in tako strankarsko, pravim, da se bodo Novomeščanje slednjič spet morali zadovoljiti se svojim nameranim kolodvorom pred mestom in se svojim lesenim ali

ometanim „železničnim vlakom“ tam za mestom. Sicer pa iz teh besedi ne smeš sklepati, ljubi moj, da bi bil jaz v tej zadevi že ob vse upanje, če tudi mi razmišljajočemu o tem velikokrat stopi pred oči ona podoba v „Brencljnu“ iz preteklih let, ki je kazala poslanca Dežmana, kako je za seboj vlekel železne vozičke — iz Dunajskega bazara. Ta podoba je prav živa — še dandanes!

Sploh so pa pri raznih strankarskih bojih tri reči posebno označivne za naše bojevalce in za sedanjo dōbo. Trije izrazi so, ktere smo brali v poslednjem času skoraj v vsacem prepričajem se listu, oziroma njegovem spisu, naj si že bo uvodni članek, ali izjava, ali dopis, „ali domača stvar“, ali listek, ali poslano ali priloga. Ti trije: surovost oziroma olikanost, puhloglavost oziroma učenost, subjektivnost oziroma objektivnost. To so tečajji, na kterih se vrti pri nas vsa polemika, napadajoča in odbijajoča.

Gotovo je sicer, da se v naglici lahko vsakdo spozabi, da kako tako besedo kar zapiše in ne prečrta, bodisi, ker ni svojega nasprotnika prav razumel, bodisi, da ima o tem druge pojme, ali tudi ker je „sine ira et studio“ tako težko pisati, zlasti če ima

Exnerju zahvalil za njegovo taktno in odločno postopanje (Čujte in posmeh na desni); konečno pa, ko mu je jela voda v grlo teči, se je svojemu dostojanstvu odpovedal in odpoved ministerstvu naznanil, katero jo je tudi sprejelo (Čujte! čujte! na desni) in mu je svoje srčno obžalovanje (veselost na desni) zaradi tega izrazilo. Kako da se zamore srčno obžalovanje izreči za čin, ako dotičnika ves čas, kar so škandali trajali, na univerzi še videti ni bilo, ko je ravno poprej dijake tako nagovoril — tega jaz se svojim podaniškim razumom ne umem. (Prav dobro! in veselost na desni.)

No, visokemu opravištvu nauka ti škandali neznani ravno niso zamogli biti, saj so bili vedno stalni članki po časnikih. Da, celo inostranski časniki izrazili so svoje začudenje, da so taki škandali edino le v Avstriji mogoči. (Pravo! prav dobro! na desni.) Imenoval bom časnike in tu jih imam. To so: „Neue preussische Ztg.“ od 28. junija, „Deutsche Volkszeitung“ od 28. junija, „Deutsche Volkszeitung“ od 3. julija, „Frankfurter Beobachter“ — liberalni list — od 17. junija, „Niederrheinische Volkszeitung“ od 9. julija, „Nordd. Allg. Ztg.“ — pozor! (veselost!) od 31. okt. in „Nordd. Allg. Ztg.“ od 2. nov. Ne bom gospode s tem mučil, da bi jim dotične članke vse prebiral, toda k „Nordd. Allg. Ztg.“ se moram pa vendar-le povrniti, ker ima ona v Avstriji iz raznih vzrokov nekaj več veljave. Članek začena — na dan 31. okt. je bilo — tako-le (bere): „Na Dunajski univerzi so se s pričetkom predavanj škandali proti profesorju Maassenu zopet pričeli. Zdi se nam, da avstrijskim postavam manjka dotičnega določila, po katerem bi se takim nastopom enkrat za vselej pot preprečila. (Čujte! na desni.)

Kaj takega mora Avstrijanec poslušati, kaj takega mora državni zbor poslušati in očitati si mora, da v celi naši tovarni za postave, nimamo še niti ene, ki bi take škandale nemogoče storila.

(Konec prih.)

Revolucija.

II.

Po slovenski bi rekli revoluciji; vstaja, preukcija, a s tem vendar ne zadenemo pravega, niti ne izrazimo pravega pomena, kajti revolucija ni drugega nego vojska, javno razglašena in dobro osnovana zarota zoper vse, kar je vzvišenega in svetega v nebesih in na zemlji, pred vsem pa boj zoper Rim in zoper vse katoliško, to je jedro naše skoz in skoz revolucijonarne dobe; cerkvena veljava, kakor je po božji volji in po božji zapovedi, se zametuje, božji in cerkveni nauk v vednosti in umetnosti se zaničuje, odrekuje se mu ves upliv na politično in državno življenje. Revolucija ni od danes na jutro, prikazala se je pri zavrženih angeljih, sodelovala pri grehah prvih starišev in je stalna v peklju. Vendar novo in načinjeno je to, da se ji posrečilo, gospodariti in ukazovati v krščanski državi v strah vladarjem in vladaniam. Kedar se državna ustava neutegoma spremeni ali kedar se to poskuša doseči z veliko oroženo silo imenuje se to navadno revolucija. Ta sicer večkrat izhaja iz revolucijonarne Duha, a ne, da bi to moralo biti. Revolucija je več, kakor

jedno samo zgodovinsko dejanje, a tuž več, kakor dolga vrsta takih dejanj. Revolucija je nasprotje krščanskemu življenju, je dušna bolezen sedanjega časa, smrt pravici in svobodi, sovražnica vsakemu blagru vladavcev in vladaniam, pogubna slana vsemu dobremu, resničnemu in blagemu, revolucija je pravo gorje sedanjemu veku.

Naše stoletje pripoveduje o prekuacijah, ki pa nimajo znaka revolucije, dasiravno so prišle nena doma in so bile silovite. Junaški Španjoli l. 1808 in njim podobni Tiroleci l. 1809 niso bili navadni revolucijonarci. Naj kdo misli o ustaji Tirolecev leta 1809, kar koli mu je drago, nikdo pa menda ni tako aboten, da bi Hoferja, Speckbaeherja, Haspingerja v enako vrsto stavil z Mancinijem, Garibaldijem in z njim enacimi pajdaši divje revolucije. Tukaj je treba ločiti revolucijo a prisiljeno ustajo ali prav za prav prisiljeno brambo kakega ljudstva v skrajni sili. V srednjem veku se je v marsikteri državi tirjala le pogejna-pokorščina, podložni so dolžni biti postavam, ako tudi vladarji spolnujejo svoje dolžnosti. Ako so kristjani prvih stoletij le molčali in trpeli, je bil med drugimi tudi ta vzrok, da svetno oblast so izvrševali pagani, ki so mislili da kristjane morejo preganjati, ker so sovražniki države.

Načelo, vsaka oblast je od Boga, je sicer sploh resnično, a nihče ga ne more brez pogoja obrniti na sleherno posamezno oblast. Kako smo razložili pojem o revoluciji? Strankarsko vlado, ki tepta z nogami božjo in človeško pravo v sredi med kristjani, sicer Bog trpi v svoji prizanesljivosti, mogoče tudi zato, da tepe ljudstvo, ki je zabredlo na napačna pota. A tako strankarske vlade ni postavil, niti je ne vodi božji duh, marveč ves drugačni. Obrnimo to vprašanje tudi na naše narodno prizadevanje, ako bi veljalo načelo brezpogojne pokorščine, bi se tudi mi za narodne pravice ne smeli potegovati; doživeli smo tudi že, da so se voditelji in prvi boritelji naroda imeli za zapeljivce naroda, ktere je treba poslati v deveto deželo, da ne bodo ljudstva zapeljevali, cerkvenim knezom in sploh vodjem katolikov se je javno očitalo in se sedaj očita, da mir kalé, da se morajo kaznovati, kar so nektare vlade tudi dejansko storile. Vera v brezpogojno pokorščino je brzkone prišla od protestantov h katolikom. Predpostavljani in podložni bi morali podvreči se kaki najvišji svetni oblasti, kakor je bilo n. pr. v srednjem veku. Da pa nikdo ne bode naših besed zavijal ali napak obračal, trdimo naravnost, da je poglobitna zmota naše dōbe, ako se trdi, da krščanska naravnost, da desetero božjih zapoved velja sicer posameznemu človeku, a politika, zakonostavstvo nima nič opraviti z vero. Res je, da ljudje v javnih stvarih ne ravnaajo po zapovedih, ktere je Bog med gromom in bliskom dal na Sinaji. Ker je pa stvar taka in se zlo čedaljebolj širi, zato se pa povračamo v tiste zalostne čase predkrščanske dōbe.

Nikjer ne stoji zapisano v svetem pismu, da bi zapovedi božje ne veljale vsemu svetu, in da bi bila krščanska dolžnost le zasebna. Tembolj ko zamenarjajo po krščanskih deželah vladni krmarji in zakonostavci krščanstvo, toliko bolj preoblasta natorna postava samoljubja in samokoristja. Tako gospodarstvo pa vse vniči, pred vsem pa čutstvo do prava in poštenja, žrtvoljubje in naravnost pri posameznih.

človek bolj svojeglavnega nasprotnika. Vendar bi jaz dejal, da se je prepogostnega očitania neolikarnosti treba varovati že zaradi sosedov. Ne vem, kaj si morejo misliti o Slovencih drugi Slovani, ali Nemci ali Italijani, če beró naše ljubeznjive (?) medsebojne pridevke in vidijo večer prepír! Véasih je pa kaka beseda o surovosti ali hribovstvu tudi prav na svojem mestu, véasih res kaj zdá. —

Pri vsem tem se našim gospodom mora priznati, da so v označujočih izrazih prav iznajdljivi. To se čitajo taki samostavniki in prilogi, glagoli in prislovi, da si jih je treba kar za novi slovar zaznamovati, da nam ne uidejo. Kolika škoda bi to tudi bila? Le pomisli, dragi prijatelj, to je prav naše blago, le narodno ga ne smem imenovati. Izmed mnogih tacih sestavljenih in nesestavljenih besedi naj Te opomnim le na dve, nesestavljeni sicer sami po sebi, a v zvezi se svojima samostavnikoma govoriti razločno.

„Čmerni“ — slovenski dnevnik, je dejal nekdo, in „zlobni“ — starejši dnevnik, je rekel drug gospod, kteremu se je britko zdelo, da ga hoče ta list zapisati v „črno knjigo“ zavoljo debate o slovensčini na Ljubljanski realki. Da je prvi časnikar

oni prilog postavil pred dotični dnevnik, to se vsaj meni, dragi prijatelj, zdi prav lahko umevno. Menda bi se tudi Tebi ne zdel tak list posebno laskov, ako bi zoper Tebe sprejel v podobi poslanega nekoliko resnobnih besedi, ktere bi Ti čisto nič ne bile po volji. Pač bi mu tudi Ti odgovoril: Mólči, mólči, kaj prodajaš svojo černost, in še celó v taki obliki! In če bi vredništvo pristavilo kako opazko, ktera bi Te „neprijetno dirnola“ ali celó „dirnula“, dejal bi, da je neslana.

Ako prebiram novejšje dušne proizvode dalje, zalesketata se mi precej pred očmi spet dva nasprotna si pojma: puhloglavost in učenost! Spet tu puhla glava in tam učena, in tu učena in tam puhla glava! Sam ne vem, kterega naj imam za bolj puhlega in kterega za menj.

Premišljeval sem že večkrat o tem, kako in kje bi človek dobil znak, po kterem bi lahko puhloglavce razločeval od učenjakov. In izmislil sem si ta-le sicer malo praktičen, a tem bolj matematično gotov in varen poskus.

Mnogo učenjakov se bavi s tem, da bi spoznali, v kaki zvezi so možgani z inteligencijo uma. Dokazalo se je že, da so možgani težji v inteligent-

No, to vendar se svojimi očmi gibdamo, s svojimi ušesi slišimo, ko se nam pripoveduje, kaj se na Dunaji godí, ko besavamo o strahovitom dejanju anarhistov i. dr.

Skrajni čas je že, da se verni kristjani vstavijo novodōbnemu poganstvu, ki se vriva v vse državne socialne razmere. Po postavni peti si morajo katoliki sami pomagati, mari si želé tistih časov nazaj, ko so kristjanje obhajali službo Božjo po katakombah in drugih skritih krajih.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. aprila.

Notranje dežele.

Rusov predlog gledé jezikovnega sporazumljenja se bo menda v novi obliki še enkrat postavil na dnevni red, vsaj tako vest prinaša Monakovska „Allg. Ztg.“ in se sploh sodí, da je dotični članek od grofa Coroninija samega inspiriran.

Bivši minister vitez Chlumetzky hoče na vsak način grofa Coroninija na Taaffejevo mesto posaditi in je stvar že kot dovršeno prograssil v svojem listu, ob enem pa grofu Coroniniju obljubil svojo in svojih levčarjev zdatno podporo. „Politik“ je pa teh misli, da, ko bi se morda kedaj grofu Coroniniju res pripetilo, da kabinet prevzame, bi mu pač Chlumetzkyjevo priporočilo več škodovalo, kakor pa koristilo.

Hrvaški deželni zbor sešel se bo takoj po pravoslavnih velikonočnih praznikih, t. j. konec meseca aprila in bo nekako dva meseca delal, če bode opozicija, največ pa pravna stranka s svojo vročekrvnostjo to pripustila. Najpoprej se bodo lotili budžeta, ker indemiteta v dveh mesecih že poteče. Za tem se bode treba ozreti po novem volilnem redu za bivšo granico, ktera se je trojedini kraljevni popolnoma vtelesila. Volilnega reda bo že letošno jesen potreba. Za volilnim redom graničarskem pride pa volitev regnikolarne deputacije. Kakor smo že enkrat omenili, imela bo ta deputacija nalogo za to potrebne korake storiti, da zadosti žaljeni pogodbeni postavi, kar se je lansko leto ob priliki razmetavanja madjarskih grbov po hrvaški zemlji godilo. Dalje se nekaj govori, da se bo deželni zbor pečal z vpeljavo kraljevih notarjev za bivšo Granico. Kar se poslednje točke tiče niso vsih misli enake. Nekaj jih je za vpeljavo kraljevih notarjev po granici, drugi so ji pa javni nasprotniki in to zaradi tega, ker se ta vpeljava po Hrvaškem in po Slavoniji ni nič kaj prida obnesla.

Ogerski minister Orczy podal se je zaradi uvaževanja ogerske govedine na Dunaj k ministru Taaffeju in ga je na obstoječe razmere opozoril. Taaffe pravi, da mu je vse znano, in da bi še najrajši v teh zadevah z odposlanci ogerske vlade govoril. Iz tega namena podala se bosta državni tajnik Matlekovič in ministerijalni sovetnik Liphay na Dunaj, kjer bodo vkrnili, da bo za obe strani prav. Avstrijska vlada želi to obravnavo carinski konferenci predlagati, ogerska se v tem z našo vjema, ob enem pa zahteva, dokler se dotični odlok dolenje avstrijske vlade ne prekličé. Ogerska ne bo nobenih poslancev na carinsko zborovanje pošiljala.

Iz Bosne dohajajo zasobna poročila, ki jako dvomijo, da bi se že po prvi polovici majnika 5000 vojakov domu odpustilo in sicer bo zaradi tega težko kaj iz odpusta, ker ne bo še namestnega moštva do takrat ondi. Teh 5000 mož nadomestiti mislijo s pomnoženim orožništvom. Do sedaj so za javno varnost po Bosni skrbele patrole sestavljene iz orožnikov in vojakov. Ako se bo pa toliko vojakov h kratki odpustilo, vojaštvo pač svojih ljudi ne bo vstani

njih in dušno bolj razvitih ljudeh, kot v drugih, ki se niso mogli izobraziti, ter dušno in telesno razviti. Učenjak Nicolucci se pečá s tehtanjem možganov. On jih je poskusil in pretehtal 4875 raznih narodnosti, kot angleške, škotske, nemške, slovanske, italijanske. Dognal je, da so moški možgani težki 1364 gramov v ljudeh med 20. in 50. letom, v ženskih istih let pa po 1215 gramov.

Tega strokovnjaka bi povabilili tudi k Slovencem (če že ni bil; jaz vsaj ne vem o tem), in ta bi potem pretehtal možgane vseh tistih, ki si drug družemu očitajo puhloglavost. Na tehtnico bi dejali glave, in na to bi sodilo, kdo je v resnici puhle glave in kdo se s težo svojih možganov bolj bliža teži 2000 gramov. Ko bi kdo imel kaj skupnega z „možicem od slame“, temu bi jaz ne svetoval priti zraven. Kajti tehtnica bi niti 1000 gramov ne potegnula, če tudi bi za priklado pridejal še kos svojega plačane ga patriotizma!

No, sedaj sem pa že tako daleč zašel, da bo najbolje, če napravim poklon, ter pritisnem svojo staro tvrdko:

Tvoj prijatelj v Ibiubi.

nič več na patrolo dajati in zaradi tega moralo se bo orožništvo zdato pomnožiti.

Razburjenost med **Budapeštom** in **Dunajem** je še vedno velika in tudi se še čisto nič ne more reči, kdaj bo volovske vojske konec in kakšen da bo tisti konec. Priznanja in spomina vredna pa je resnica, da se je na Ogerskem h krati polegel ves medsebojni prepir in kreg, kakor hitro se je glas o ogerski govedini in dolenje-avstrijski vladi po deželi raznesel. Opozicija je vse pozabila in se svojimi listi krepko vlado podpira, kje in kolikor jo le zamore. Prav tak je sedaj na Ogerskem položaj, kakoršen sploh po našem celem cesarstvu še le tedaj nastopi, kadar imamo z bajoneti zunaj črno-rumenih kolov opraviti. Takrat smo vsi za jednega in jeden za vse, drugeče pa in posebno pa pri imenitnih notranjih ali domačih vprašanjih, pa najrajši vsak na svojo stran zavijamo. Ogre si pač lahko v tem oziru, kakor tudi še v marsikterem drugem za vzor vzamemo.

Na **madjarske plemiče** je ogovor cesarjeviča Rudolfa o priliki tvorjenja ornitologičnega kongresa napravil silno velikansk vtis. Sprevidili so, za koliko da so za prvim plemičem celega cesarstva zaostali, kar se tiče učenosti. Ogerski aristokrati se do sedaj za učenost niso ravno Bog zna kako pulili. Večina ima vso svojo modrost od nekajletnega službovanja v kakem huzarskem polku, ki navadno tako dolgo traja, da dotični nadporočnikovo dostojanstvo doseže, potem pa izstopi ter se doma kot kavalir obnaša. Igra, ježa in vojnja so odslej nadalje njegovo poglavitno opravilo, za vse drugo se ne briga. „Naplo“ jih opozoruje, naj tu pa tam tudi po podučni knjigi sežejo, kajti prišel bo čas, ko bo človek le toliko veljal, kolikor bo znal in ne kolikor bo plačal, in takrat si bo moral vsak sam z delom kruh zaslužiti.

Vnanje države.

Kako pa je na **Srbskem** z narodno gospodarskimi zadevami. Nekako tako kakor v Avstriji pred letom 1873, ko je meseca maja kar h hrati tak silen potres postal na finančnem polju, da tacega še stari ljudje ne pomnijo kmalo. V najmlajši kraljevini ustanovljajo banko za banko in kmalo od samih bank ne bodo vedeli, kam z denarjem, da bi ob njega ne prišli. Prva banka, ki so jo ustanovili, je narodna banka in reči se mora, da so jo na jako trdne noge postavili. Izdali so 20.000 delnic srbske narodne banke in 17.000 pokupili so jih doma, nekako 3000 pa v sosednji Rumuniji živeči Srbi. Denarja so ti ljudje skupaj nanosili, da so delnice že zdavnaj preplačane. Začetka prodajale so se po 125 dinarjev (1 dinar = 1 frank) in sedaj že po 175 dinarjev za-nje ponujajo. Ta banka bo izdala za 6.500.000 dinarjev papirja; da ga obvaruje disage, dala mu bo zlato podlago. To bode prvi papirnat denar, ki ga bo Srbija imela in se bo v Bruselji tiskal. Najpoprej bodo izdali note po 100 dinarjev in pozneje druge. Drugo denarno podvzetje za Srbijo v Londonu v življenje leze pod imenom „anglo-srbske banke“ z vstanovno glavnico 20.000.000 goldinarjev. Ta zavod imel bo v Belemgradu svojo podružnico in mu bo glavna naloga srbski trgovini v inostranstvu posebno na Francoskem in Angleškem, ter po srednjem morju na noge pomagati. Posebno na Marseille so že več časa vseh srbskih trgovcev oči obrnjene in jih je mnogo, ki imajo ondi svoje trgovinske zveze. Da se ta promet, ki bo za Srbijo zlata vreden, bolj oživi, jela je Srbija svojo pozornost obračati na železnične zveze, kako bi ji bilo mogoče po najkrajni poti do morja dospeti. Dve ste ji odprti in to po domači in turški železnici v Solun ali pa po graničarski železnici preko Siska in Zagreba v Reko. Prva je v vsakem oziru krajša pot, ker je pri tisti dolgotnosti nekako 4 stopinje zemljepisne severne-sirjave, bolj ravna memo one po Granici v Reko in tudi morska pot iz Soluna na Francosko je mnogo krajša, kakor pa ona iz Reke v srednje morje. Vse bi bilo v redu, ko bi le Turčija ne imela navade, da jo je treba za vsako reč po petkrat podregati, preden kaj stori in tako bo morala menda tudi Srbija še dolgo čakati, preden se bode njena železnica pri Vranji in Nišu s turško zvezala. Niš mora namreč Srbija skleniti z Mitrovico, Skoplje (Ueskeb) pa Turčija z Vranjo in tukaj je kljuka, na kateri bo morda promet obvisel, če ne bode druga velevlast in to je Avstrija, pritiskala. Ker je pa Srbiji na kolikor mogoče ročnem razvoju svoje trgovine ležeče, poprijela se bo graničarske železnice za svoj izvoz, kakor bitro bo dodelana. Ako se sme Madjarom verjeti, jo bodo še letos pričeli. — Tretja banka na Srbskem se bo pa napravila z avstrijskimi novci in se bo osobito pečala s stavbarskimi podjetji in s posojili na hipoteke (zemljišča). Začela je mladostna Srbija prav dobro svoje narodno gospodarstvo, naj jo božja previdnost le sleparskega leta 1873 varuje.

Sedanji **srbski** prvi minister Garašanin prejel je od našega cesarja pri poslovu z Dunaja, kjer je nekaj tednov srbsko državo zastopal, red železne krone prve vrste.

„Pester Lloyd“ se že boji, da bi se **Bolgarom** res ne posrečilo zjedinenje obeh pokrajin: iztočne Rumelije namreč in Bolgarske kneževine v eno samo skupino. Res se dela na ta namen po Bolgariji in po iztočni Rumeliji za žive in za mrtve, vendar pa list našega ministerstva zunanjih zadev „Fremdenblatt“ ne vidi še nikjer take nevarnosti, kakor si jo „P. L.“ domišljuje. In recimo, če se jim tudi res

že jutri posreči združenje ločenih bratov, kje pa je v tem kaka nevarnost bodi si za Evropo ali pa morda za slovanski Balkan? Privoščite jim vendar tudi, kar sami toliko ljubite!

Na **Laškem** bodo nekoliko ministerstvo presnovali. Dosedaj je bila ondi navada, da je prvi minister poleg predsedništva tudi še kako drugo opravilo imel. Sedaj bo to odpadlo; namesto tega prevzel bo predsedništvo v novoustanovljenem odboru za državni zaklad. Stališče prvega ministra na Laškem bo podobno onemu, kakor ga ima na Angleškem lord zakladni kancelar. Za opravištvno državnega zaklada, bodo pa napravili lastno ministerstvo.

Bismarka je **bavarska izjava** jako neljubo dregnila. Bavarci so se glede vstanove odgovornega državnega ministerstva izrekli, da bodo na federativnem stališči stoječi vedno radi delali za krepko solidarnost nemškega cesarstva, kadar bodo pa čutili, da bi se na spodkop posamičnih še obstoječih kraljevstev delalo, bodo svojo pomoč odtegnili. To pa Bismarku nikakor ni po volji in se je ob neki priložnosti izrazil, da v Monakovem francoskega kralja Luiza Filipa kopirajo, ker hočejo jednotno državo s federativnimi institucijami. Kopij pa, pravi Bismark, da sploh ne mara.

Na **Francoskem** so se sešli socialistični delavci in so napravili svoj kongres, kjer so se, kakor telegram iz Roubaixa poroča, tako izborno zabavali, da so se naposled pretepati začeli. Nekaj najbolj vročekrvnih je redarstvo zaprlo, čemur so pa vodje socialistov oporekali. To se je pa zopet delavcem toliko za malo zdelo, da bi bili odmah po vodjih planili ter bi jih bili do dobrega zdelali, ko bi jih ne bila policija sama branila. Ako se je na Francoskem res nesloga med socialiste vgnjezdila, jih bo pa sama razjedla in razpadli bodo prej, kakor si bodo sami svesti.

Včeraj smo kar na kratko omenili, da so na **Španjskem** obsodili 15 članov roparske zadruga „črna roka“ na smrt. Španjska „črna roka“ ni nič drugega, kakor angleški in severo-amerikanski fenirji, ali sredno-evropejski socialdemokrati ali ruski nihilisti. Vsi skupaj imajo ene in tiste namere, ene in tiste vzore in jeden in isti konečni smoter — prevrat obstoječega reda v državi in družini — z besedo, vsi so anarhisti in pravi bratje med saboj. In tem pošastim so edino na Španjskem na prste stopili, kakor se jim spodobi. Kaj bi bilo z deželo, kjer maroni raste in citrone cvetijo, ako bi se k političnim komedijam pridružili še anarhistični prevrati. Kolikor tudi je „črna roka“ pazljivo nastopila ogrnjena s političnim plaščem, vendar so ga ji kmalo raz pleč potegnili in anarhist stal je pred njimi; lahko se reče, da je velika sreča za španjsko kraljestvo, da so jih tako kmalo osledili. Španjska se ne peča in ne vpraša, kaj se okoli nje godi, ne ob levi ne ob desni, temveč vso svojo pozornost na to obrača, kako bi si lastne zadeve zboljšala. Kar je ptujega jo čisto nič ne briga in prav ima! Lahko pa tudi tako dela, kajti tako vgodnega geografičnega položaja, kakor ga ima Španija, ga nima razun Angleške nobena druga država. Od treh strani zavarovana je z naravno trdnjavo, ker je od morja obdana, na severoztoku, kjer so ji Francozi sosedje, loči jo pa visoko pirenejsko gorovje od ostalega sveta. Kadar si Španija lastne notranje zadeve uredi in če bo dostojno za to skrbela, da ji ne bo „črna roka“ skaze delala, živela bo lahko za-se mirno in pokojno.

Izvirni dopisi.

iz **Ljubljanske okolice**. (Čudovit strah po šnopsu.)

Miha, — po žeji in svoji telesni velikosti, — velik šnopsar, se je enkrat s svojim grlom „nega“ navlekel. Danes je bil delavec v „tabrhu“. Večer je prišel in toraj njemu prosti čas. Gospodar bi pa rad Miho še po noči vpregel in porabil za delo. Toda naš Miha je modra glava in iz nje izvleče sveto besedo, da je dan gospodarjev, noč pa njegova. Kaj si hoče torej gospodar, ako Miha noč v bogati? Miho mora preprostiti, s silo ne bo storil nič. In kaj stori? nekaj okroglega stisne gospodar Mihi v roke, misleč, da pregovori in sebi pridobi Miho. Ko čuti naš Miha obteženo svojo dlan z cesarskim okroglim, takoj obljudi, — že je pripravljen za odkazano mu delo. Toda naš Miha ima vedno strgan žep, žeje in boječ se, da bi cesarskega beliča ne zgubil, in tudi, ker mu ta v žepu vedno cvili in miru ne da, stopi pred delom še v hišo, ki žejnim žeje gasi! Precej ga je ruknil in — zadremal pod kozolecem: na delo je pa pozabil. Polnoči bije v zvoniku; to je tista ura, o kateri strahovi beže nazaj v svoje brloge. Po naključju to noč vsi strahovi beže po poti, ki pelje memo kozolca, pod katerem naš Miha „svojega“ iz sebe piha. Velik vriš napravljajo strahovi in naš Miha se — zbudi. Zdaj se mu začne po glavi vrtiti, da je v „tabrhu“ pri Kostivčevih. Sramota se ga polasti, ta pa dremlje, mesto da bi delal, kajti —

svitel dan je. Tako je namreč Miha luna zmotila glavo. Kaj stori? Ko srna plane kviško in zgrabi šajtrgo, ter vozi in vozi kamnje in opeko kakor prejšnji dan, ker je pomagal zidarjem. Šnops mu je kri vzgrel in — Miha naglih korakov piska s svojo šajtrgo sem ter tje. Doneča hoja, ropot in pisk od šajtrge izbudi in — oh! oh! — nihče si ne upa iz hiše, ker vsi trdijo pri luninem svitu, da hudič šajtrgo prevlačuje. — Zjutraj potem se Miha ves truden vsede in — uganjka se onim razvozlja. Miha je pa trdil, da ne bo nikdar več „hudiča špilal“.

Iz Celja, 10. aprila. (Občinske volitve.) Začelo se je zopet živahno gibanje po Celjski okolici; nove občinske volitve se bodo vršile v nekterih tednih. Kakor Vam je znano, je e. k. namestnija v Gradci morala ovreči občinske volitve, pri katerih so vsled grdih zvijač in brezstevilnih nepostavnosti meseca decembra 1883 zmagali nemškutarski kandidati. Zdi se nam, da nasprotniki naši že sprevidajo svojo onemoglost; vse je nekako poparjeno v njihovi sredi; na ušesa si šepetajo, da bo zastoj ves njihov trud. Mnogi možje iz mesta, ki so zadnjič glasovali za liberalne kandidate, nočejo zdaj več trobiti v veliki nemški rog. Mislijo si, kar je celó pametno: Naj okoličani sami gospodarijo v svoji soseski. Tako sodijo trezni meščani. Mestni kričaci vpijejo se vé tudi zdaj, da je vsakdo sovražnik Celjskega mesta, kdor ne pleše, kakor žvižgajo dr. Glantschnigg, Stibeneg, dr. Neckerman in drugi.

Trda se bo res godila nemškutarjem, kajti zdaj se gotovo ne bodo predrznili, da bi kar samovlastno ovrgli popolnoma veljavna slovenska pooblastila, kakor so to delali zadnjič; mislimo tudi, da jih bo vendar sram glasovati s ponarejenimi pooblastili, kakor so delali unokrat. V tej zadevi traja še vedno preiskava pri tukajšnji okrožni sodnji, kateri so se naznanili posamezni slučajji, in je zahtevala tudi e. k. namestnija, naj stvar okrožna sodnija strogo preišče.

Ko so nemškutarji meseca decembra 1883 in januarja 1884 popolnoma krivično ovadili sodniji, da so narodnjaki sleparili s pooblastili, je sodnija nagloma in strogo izvršila vso preiskavo, dokler se je pokazala nedolžnost vseh obdolženih oseb, da se bo enako strogo postopalo tudi proti osebam, katerim se je že javno dopričalo, da so izvile pooblastila, s katerim so si pridobili nemškutarji žalostno zmago. Toda o tej stvari prihodnjič nadrobneje. Danes rečemo le-to: Če postopa volitvena komisija pravično, je brez dvombe zmaga na okoličanski slovenski strani. Če bo pa ravnala komisija, kakor zadnjič zopet enostransko, da bo veljal le nemškutarski glas, da se bo pa ovrgel brez postavnega vzroka glas slovenskih okoličanov, bomo pač zopet protestirali, in okoličani se bodo morali zahvaliti nemško-liberalni (!) komisiji, če bodo morali v tretjič prihajati na volišče. Slednjič mora zmagati pravica.

Izpod Dobrača na Koroškem, 9. aprila. Germanizacija napreduje. Akoravno so čast. bralcem velecenjenega „Slovenca“ žalostne razmere v tukajšnjih ljudskih šolah znane, vendar menda ne bo odveč od njih še zopet in zopet kaj spregovoriti. Res je, da so se slovenski poslanci hvalevredno za koroške Slovence v državnem zboru potegnili in je sam g. deželni predsednik v deželnem zboru neki rekel, da slovenski otroci se morajo moliti, brati in pisati tudi v maternem jeziku učiti, vendar je le vse pri starem ostalo. Posebno se pa žalostni sad šolskega ponemčevanja ob nemških mejah prav očitno kaže, kjer otroci malo ali celó nič slovenski brati ne znajo in le krščanski nauk popolnoma v maternem jeziku slišijo. Ni tedaj čuda, da starši svojem otrokom rajši nemške molitvene knjige kupujejo, katerih seveda še ne razumejo in da se k večemu pri odrasčenih in starih ženskah tu pa tam slovenske molitvene bukvice nahajajo. Ravno iz gori omenjenega vzroka število udov družbe sv. Mohora od leta do leta manjše prihaja. Ob cestah najdejo se le nemški napisi, na mirodvorih stavijo križe tudi le z nemškimi napisi. Tujec bi mislil, da po trdo nemški deželi potuje. Zvestega Avstrijana, ki vse te okoliščine resno preudarja, neka žalost ali otožnost obide, ko vidi, kako se s takim početjem naši ljubljani Avstriji škoda dela ter Velikonemčiji pot gladi. Zdrava človeška pamet si pač vzroka tako silnega ponemčevanja ne more drugače raztolmačiti. Ako se tim žalostnim razmeram v tukajšnjih ljudskih šolah enkrat za vselej konec

ne stori, bi utegnili vendar-le oni velikonemci in zagrizeni nemčurji prav imeti, da v 50 letih bo Koroška nemška dežela; zakaj vse na to kaže, da koroški Slovenci so obsojeni v narodno smrt. V tej zadevi bi se še dalo veliko govoriti, ko bi državnega pravdnika ne bilo.

Domače novice.

(Namesto umirovljenega predsednika tukajšnje deželne sodnije) imenovan bo za to mesto, kakor „Politika“ poroča, svetnik graške nadsodnije gosp. Leitmayer, ki je že popred v Ljubljani služboval, bo toraj temu ali onemu gotovo še v spominu!

(Pridigo) po današnjem dopoldanskem duhovnem opravilu je imel stolni vikar č. g. Erker. Postne pridige popoldne o petkih je bil pa prečast, gosp. kanonik Gogala že cvetni petek sklenil.

(Petje), ktero je bilo druga leta v stolnici in mestni župniji sv. Jakoba v navadi se je — kakor današnja „Laibacher Ztg.“ pravi — „leider“ morala opustiti. Mi pa pridenemo še vzrok, da se je to zavoljo tega prepovedalo, ker so se mnogi iz inteligentnih in kavalirskih krogov misleč, da so pri kakem kazališkem koncertu v cerkvah tako neiteligentno med petjem obnašali, da so s svojim neolikanim in neiteligentnem obnašanjem pobožne moleče ljudstvo preveč motili. — V cerkvi č. oo. frančiškanov se je včeraj po navadi pelo. Bilo pa je tu obnašanje vedno še dosti dostojno.

(V izpraševalno komisijo) za podkovsko šolo imenoval je c. kr. deželni predsednik gosp. baron Winkler za čas od sv. Jurja 1884 do onega 1885 g. dr. Karola Bleiweisa viteza Trsteniškega predsednikom, Postojniškega c. kr. živinozdravnika gosp. Ferdinanda Gasparija in gosp. Edvarda Schlegelna, učitelja na tukajšnji podkovski šoli za člane dotične komisije.

(Kolezijsko kopaljšče) dalo se bo 21. aprila dopoldne ob 10. uri pri mestnem magistratu po javni dražbi za letošnjo sezono v zakup.

(Brezverstvo.) Ljubljanski postopač prišel je včeraj popoldne v neko Ljubljansko krčmo in pravi: Lačen sem, post je danes, prinesite mi toraj plošček „štokša“. Še enkrat „štokša“, naroči gost in še enkrat stečejo urne noge brze natakariče v kuhinjo po holandsko ribo. Ko druga porcija zgine po poti vsega vžitnega, pravi postopač na tisto: „Da bo tudi za hudiča kaj v želodcu in ne samo za Boga, prinesite mi še poldrugo meseno klobaso“. Navzoči gostje so se spogledovali; plačali so, vstali in odšli. Konec tega brezbožnega čina nam ni znan, pa nas tudi kar nič ne mika zvedeti ga.

Razne reči.

— Odlikovanje. Preč. gosp. Jožef Jeraj, župnik v Žaleu poleg Celja, je imenovan kn.-škof. konzistorijalnim svetovalecem.

— Iz Celja se nam poroča: Občinski urad v Celjski okolici naznanja, da so volitve za ondašnje okolico razpisane in da leži imenik volilcev na mizi v občinski pisarni. Volilcev je v I. razredu 46, v II. razredu 100, v III. razredu 485. Vsaki razred voli 8 odbornikov in 4 namestnike. Dan volitev še ni odločen.

— „Jurij s pušo“ se je pokazal. Kogar zadene, mora pasti, ker ima neusmiljeno ojstro pušo nabasano in pa še „pogane“ je nasadil, da tudi s tem odbija, kar mu negodi. Na zadnji strani ima krasno veliko podobo „Narodna ravnopravnost“, v slogu, ki se dosedaj pri domači humoristiki ni še videl.

— Na Dunaji se pečajo z mislijo, da bi dobro bilo, ko bi se dvorno orožništvo pomnožilo in bi se mu dala tudi drugačna oprava. Novico je prinesel „Fremdenblatt“ in to je na pol uradni list.

— Ministerstvo pravosodja je zaukazalo začetkom tega leta, naj se sestavi podrobni izkaz vseh advokatov v Avstriji. Ta izkaz je že sestavljen in kaže kako čudne razmere vladajo v tem stanu. Ministerstvu pa podaja nov povod, da prestroji advokatski stan. Velika mesta so prenapolnjena z advokati, v manjših krajih jih pa manjka. Na Češkem je 209 okrajev, (med temi jih je 63 brez advokata), na Moravskem je 76 okrajev, (12 jih je brez advokata), na dolnjem Avstrijskem 74 okrajev, (14 brez advokata), na Zgornjem Avstrijskem 46 okrajev, (13 brez advokata), na Solnograškem 20 okrajev, (16 brez advokata), na Štajarskem 63 okrajev, (21 brez advokata), na Koroškem 28 okrajev, (19 brez ad-

vokata), na Kranjskem 30 okrajev, (24 brez advokata), na Tirolskem 71 okrajev, (25 brez advokata), v Galiciji 175 okrajev, (132 brez advokata), v Bukovini 14 okrajev, (9 brez advokata). V celem je tedaj v vsej Avstriji med 893 okraji, 333 brez advokata.

— Dedičev iščejo. L. 1879 je umrl v Badenu Dalmatinec Janez Ungričič Trebinjski, kateri je zapustil več milijonov, v Trstu hišo, v Banatu in Dalmaciji več posestev in mnogo gotovine, ki je naložena pri angleški banki. Edini do sedaj znani dedič je mladoletni stričnik, ki si na Krimu zdravi prsno bolezen. O drugih dedičih ni nič znanega. Profesor Tomič, Hrvat po rodu, ki biva sedaj v Moskvi pozivlja vsacega, naj mu sporoči za dobro nagrado, kaj o sorodnikih umrlega.

— V Rimu je umrl, kakor je našim bralcem že znano, poslanec in minister Sella. V svojem življenju se je odlikoval po svojem sovraštvu do katoliške cerkve in je vedno dregal v Viktor Emanuelu, savojskega kralja, naj se polasti Rima in pa peža oropa. Ker so pa na Laškem zdaj taki možje v največji slavi, ki smrtno sovražijo katoliško cerkev in so l. 1870 in še prej pomagali ropati, zato je sklenil laški državni zbor umrlemu tovarišu postaviti v „Academia de Linnei“ spomenik, ki bo stal 100.000 frankov. Plačali ga bodo pa davkoplačevalci! Poslanei lahko sklepajo, ker ne čutijo nič ali le malo, a vse drugače je pa z revnimi davkoplačevalci, katerim še vsakdanjega živeža primanjkuje.

Program ankete

kmetskih razmerah na Kranjskem

dné 17., 18. in 19. aprila 1884.

Posvetovalo se bode:

I. O dednem pravu na kmetih

(z ozirom na dotični vladni načrt v državnem zboru).

1. vprašanje: Ktere kmetije naj spadajo pod omenjeni zakon? Koliko naj imajo najmanj katastralnega čistega prinosa, oziroma zemlje, koliko smejo največ imeti? (§ 1. vladnega načrta.)

2. vprašanje: Ktere reči (fundus instruktus) se imajo smatrati za gospodarstvo potrebne? (§ 4.)

3. vprašanje: Kolikeri katastralni čisti prinos, ali kolikeri gruntni davek naj velja kot cena take kmetije (kmetskega doma) pri izročitvi, ako se dediči ne morejo med seboj pogoditi? (§ 7.)

4. vprašanje: Ali se naj pri izročitvi prejemniku na korist odbije od prejemne cene neka svota in do ktere visokosti? (§ 10.)

II. O kmetskih domovih.

1. vprašanje: Ali bi se naj na Kranjskem ustanovili kmetski domovi, to je, kmetije, ki se ne smejo rušiti in vselej le kot celota prodati?

2. vprašanje: Ali se naj vpisavanje kmetij mej kmetske domove prepušča prosti volji lastnikovi, ali naj bode obligatno (uradno)?

3. vprašanje: Koliko se smé dolgov vknjižiti na kmetski dom?

4. vprašanje: Pod katero ceno se kmetski dom ne sme eksekutivno prodati?

5. vprašanje: ali naj imajo občine predpravico, da prevzamejo kmetski dom za tisto ceno, za katero je bil pri eksekutivni dražbi prodan?

III. O hipotekarnih dolgovih na kmetskih posestvih.

1. vprašanje: Kako se naj zabranjuje — kolikor se dá — zadolženje na kmetskih posestvih?

2. vprašanje: Ali bi se naj ustanovila deželna hipotekarna banka z namenom, da skrbi za amortizacijo sedanjih hipotekarnih dolgov?

3. vprašanje: Kako se naj ureja personalni (osebni) kredit na kmetih?

IV. Kako se naj skrbi za povzdigo kmetijstva?

V. Kje in kako se naj pospešuje domača industrija?

VI. Kako se naj postopa proti žganjčevstvu?

VII. O raznih nasvetih gledé:

priklad na direktne davke, pristojbin ali desetka pri izročitvi kmetij, prostega ženitovanja, strogejšje občinske policije, naprave domačih ali mirovnihi sodišč, postavljanja varuhov zapravljivim gospodarjem po nasvetu občine, odprave male loterije, odpravljanja porotnih sodnij za navadne zločine, odstranjenja davkarskih eksekutorjev, ceneje soli za živino.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani dne 25. marca 1884.

Telegrami.

Dunaj, 10. aprila. Sodnija je priporočila Karola Schenka cesarski milosti. Hugon in Schlossarek bosta konec tega meseca obešena.

Praga, 10. aprila. (Tr. T.) „Pr. Abendb.“ ima naslednji telegram iz Weisskirchlic pri Toplicah. Sinoči prišlo več po beriško oblečenih mož v švicarski malin pri Toplicah. Zahtevali so od mlinarja, naj jim vse vrednostne napirje izroči, da jih komisiji ponesó od ktere so; kajti mlinar je na sumu, da ima ponarejen denar in vrh tega je pa še socialist. Mlinar jim izroči za 40.000 glđ. obligacij in 200 glđ. v gotovini. Roparji so na to odšli, poprej so pa še vse hlapce in dekle po spalnicah zaprli.

Kahira, 9. aprila. Nubar se še vedno ne da preprositi, da bi zopet v ministerstvo vstopil. Da je izstopil, vzrok so bile različne razmere med njim in Clifford Lloydnu. Nubar pravi, da niso osebnega pomena, vendar on ne more nikake odgovornosti sprejeti za dejanja uradnikov, ki so mu le po imenu podrejeni v resnici pa od njega popolnoma neodvisni. Ob enem obrnil se je Nubar paša na Raringa s pismeno prošnjo naj bi ga tudi on podpiral.

Kahira, 9. aprila. Gordon se je 30. marca bojeval z uporniki, kateri so ob 40 mrtvih, 8 ranjenih in 16 konj prišli.

Umrli so:

9. aprila. Jožef Marn, brivec, 21 let, Rimska cesta št. 17, jetika. — Jožefa Jakopič, delavčeva hči, 7 let, cesta na Loko št. 2.

V bolnišnici:

8. aprila. Miha Zupančič, delavec, 48 let, pljučni emphysem.

Tujci.

9. aprila.

Pri **Matič**: J. Hudetz, stavbar, s soprogo, z Dunaja. — Robiček, Burghart in Leyrer, kupec, z Dunaja. — Mih. Pardlovits, kupec, iz Belgrada. — J. Neumann, kupec, iz Siska. — K. Wenger, kupec, iz Trsta. — Caris, del. vodja, iz Trsta. — Vitez Gosleth, ravnatelj, iz Hrastnika.

Pri **Stonu**: Reinländer, c. k. fml. z Dunaja. — Reis, Dolenz in Vugrinčič, kupec, z Dunaja. — Avgusta pl. Koch, c. k. polkov. soproga, iz Zagreba.

Dunajska borza.

10. aprila.

Papirna renta po 100 glđ.	79 gl. 80	kr
Sreberna	80	90
4% avstr. zlata renta, davka prosta	101	25
Papirna renta, davka prosta	95	40
Ogerska zlata renta 6%	122	10
„ „ 4%	91	75
„ „ papirna renta 5%	88	65
Kreditne akcije	160 glđ.	321
Akcije anglo-avstr. banke	200 glđ.	119
„ avstr.-ogerske banke		851
„ Länderbanke		113
„ avst.-ogers. Lloydja v Trstu		569
„ državne železnice		318
„ Tramway-društva velj. 170 gl.		214
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	123
4% „ „ 1860	500	136
Državne srečke iz l. 1864	100	171
„ „ 1864	50	171
Kreditne srečke	100	175
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice		108
„ Ferdinandove sev.		106
5% štajarske zemljišč. odvez. obligae.		104
London		121
Srebro		—
Ces. cekini		5
Francoški napoleond.		9
Nemške marke		59

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bendenu izumiti

pomado za lase,

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezpogojen uspeh. (26)

Steklenica velja 2 glđ. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Bedenu v Pragi, Salmove ulice števil. 7, kamor je treba denar predposlati.